

La signatura del conveni amb Andbank va tenir lloc a la sala del Consell al maig.

Ordino es bolca en l'arribada del Tour de França a Arcalís

Tema / pàgines 3-5

El Comú signa un conveni amb Andbank per fer un mallot commemoratiu del final d'etapa

La marca Megamo cedeix una bicicleta que se sortejarà entre tots els que omplin el PassTour

Viure Ordino / pàgines 14-15

Ferran i Herrador trenquen amb els estereotips de gènere a la Casa d'Areny-Plandolit i al Museu Postal

Entrevista / pàgines 12-13

Marc Pons:

«Una minicentral hidroelèctrica ens farà més autònoms energèticament»

«Aprofitarem l'excedent d'energia per reconduir-la a altres edificis públics»

Sumari

pàgina 7

Esports

Entrevista amb la corredora Michèle Lodge

pàgina 8

Medi ambient

Trobada internacional de guies d'alta muntanya

pàgina 10

Activitats

Andorra Ultra Trail Vallnord

pàgina 11

Gent gran

Entrevista i recepta de la Joana Font

pàgines 22-23

No et perdis...

El programa d'activitats del Tour a www.ordino.ad

pàgina 24

L'Ordino de...

Antoni Naudí

Editorial

Després de sis mesos al capdavant de la parròquia d'Ordino hem aconseguit alguns dels objectius que ens vam marcar per començar a treballar. Aprovar el pressupost ha estat la primera prioritat, en un procés que ha estat diferent dels anteriors per la definició d'un marc pressupostari amb una previsió de quatre anys, que servirà per tenir més cura i control de les finances públiques.

El pressupost aprovat en sessió de Consell de Comú el 17 de març és d'11.128.541,60 euros, dels quals es destinaran a despesa corrent 7.418.013,60 euros i a inversió, 1.245.209 euros. Trobareu tot el detall de l'exercici pressupostari en el reportatge de la pàgina 17, amb la voluntat de complir amb el principi de total transparència, bàsic en la nostra manera d'entendre la gestió de qualsevol govern. En aquesta projecció dels comptes a quatre anys vista s'ha seguit la prudència com a principal criteri, amb uns números similars als d'exercicis anteriors. Gran part de les

inversions es destinaran a millorar l'eficiència energètica i el reaprofitament dels recursos que ja tenim. La xarxa de calor serà una bona mostra del compromís anunciat envers el medi ambient i en què les administracions hem de donar

Hem resolt les inquietuds i els problemes veïnals tan aviat com ha estat possible

exemple. La contenció en altres inversions ens ha de permetre rebaixar el deute del Comú en un milió d'euros anual per aconseguir ressituar-lo en 12,5 milions el 2019. Esperarem el dibuix del nou mapa financer, quan entri en vigor la nova Llei de les transferències i les competències.

El que no deixarem de fer és treballar pel dia a dia de la parròquia i dels seus habitants. Amb aquesta intenció vam dedicar el mes d'abril a escoltar tots els residents, per zones i pobles. Els veïns de la parròquia ens han transmès les seves inquietuds i els seus problemes,

als quals hem posat solució tan aviat com ens ha estat possible. Altres millores que s'han fet i que podreu trobar a la nova secció «Fem parròquia» han estat la instal·lació de marquesines a les parades de bus d'Ansalonga i Arans, la modificació de la parada d'origen i destinació al poble d'Ordino i l'arranjament del paviment en l'accés sud a Santa Bàrbara.

Per acabar, no m'agradaria deixar de comentar el reforç de la videovigilància amb la instal·lació d'una nova càmera a Prat de Call, a la zona del parc infantil, que servirà per dissuadir de bretolades i actes vandàlics en el mobiliari urbà.

Aquest estiu, Ordino tornarà a viure la festa de les muntanyes amb una concentració de tres mils corredors provinents de tot el món per fer l'Andorra Ultra Trail Vallnord, que es disputarà en quatre proves i una marxa solidària del 14 al 17 de juliol. Serà una setmana després de l'esdeveniment esportiu de l'any, la llegenda del Tour que per tercera vegada tindrà un fi-

nal d'etapa a Ordino-Arcalís, el 10 de juliol. Us convido a sortir al carrer i demostrar una vegada més el compromís i l'estima del nostre poble donant acollida al turista i als visitants que vindran atrets per la competició mundial més mediàtica. Durant tot el cap de setmana podreu veure i participar en un munt d'actes a tota la parròquia, un programa en què han col·laborat desinteressadament asso-

ciacions, entitats, institucions, voluntaris i establiments, als quals vull agrair públicament la seva implicació.

Finalment, vull demanar també la col·laboració de tothom i el seny suficient perquè la celebració de les festes que formen part del nostre patrimoni, com Sant Pere i el Roser d'Ordino, siguin també un èxit i un exemple de bona convivència per a la resta de festes majors.

Edita: Comú d'Ordino · Disseny, maquetació i redacció: Comú d'Ordino · Imatges: Comú d'Ordino · Correcció: Pites Roure
Dipòsit legal: AND 446-2009 · A/e: publicacions@ordino.ad

Calendari fiscal 2016

Per acord de la Junta de Govern de data 19 de novembre de 2015, es comunica que el calendari fiscal per a l'exercici 2016 es preveu segons les dates següents:

Tribut	Data inici notificació de facturació	Data presentació remesa bancària al cobrament	Data fi període voluntari de pagament i inici del període executiu
Impost tradicional del foc i lloc	18/02/2016	01/04/2016	23/05/2016
Impost sobre la propietat immobiliària i Taxa de serveis públics vinculada	18/02/2016	01/04/2016	23/05/2016
Impost sobre els rendiments arrendataris	02/02/2017	02/02/2017	01/04/2017
Impost sobre la radicació d'activitats comercials, empresarials i professionals i Taxa de serveis públics vinculada	17/03/2016	02/05/2016	20/06/2016
Taxa de manteniment de cementiris	17/03/2016	02/05/2016	20/06/2016
Rètols indicadors i publicitaris	18/02/2016	01/04/2016	23/05/2016
Reserves d'estacionament i guals	18/02/2016	01/04/2016	23/05/2016

Tema

Una trentena d'establiments s'adhereixen al PassTour pel sorteig d'una bicicleta

La bicicleta ha estat cedida per Megamo

Nutrició i ciclisme al 'Village'

La dinamització del sector turístic ha estat un objectiu dels preparatius de l'arribada del Tour a Ordino-Arcalís. Per incentivar l'assistència de públic i el consum a tota la parròquia, i no tan sols al poble d'Ordino, es posarà en circulació el PassTour. Es tracta d'un llibret en format passaport amb informació turística i un mapa desplegable que es distribuirà entre els visitants i permetrà entrar en el sorteig d'una bicicleta de la marca Megamo, valorada en 1.500 euros. Per participar-hi caldrà omplir el document amb un mínim de tres segells de diferent color —un per cada zona on hi haurà activitats programades— de qualsevol establiment col·laborador de la trentena que hi participen. Els hotelers i restauradors de la parròquia han preparat menús atractius, ofertes i paquets amb motiu de l'esdeveniment. S'haurà d'omplir una butlleta amb les dades de contacte i portar-la a l'Oficina de Turisme, on s'instal·larà una urna. El sorteig tindrà lloc el diumenge a les 21 h. El

El cònsol J. Àngel Mortés encaixa la mà a Josep M. Vilardell, gerent de la marca Megamo.

PassTour inclourà el programa d'activitats lúdiques, culturals i esportives, entre d'altres, una exposició de bicicletes amb els primers dissenys, als Jardins d'Areny-Plandolit, o les actuacions de l'Esbart Valls del Nord, la trobada dels Castellars d'An-

dorra, de la Sagrada Família i la colla de Sant Feliu de Llobregat. L'aparcament exterior de l'entrada principal del CEO i la plaça de l'Oficina de Turisme es convertiran, dissabte i diumenge de 10 a 19 h, en un *village*, centrat en l'esport i la nutrició.

Ja hi han confirmat l'assistència el centre termolúdic Caldea, la marca Megamo, Viladomat Esports, Olympique Cicles, VSL Sport, Usa Dfitness i Cerveses Alfa, amb una edició especial d'ampolles que etiquetarà per a l'ocasió.

L'agenda del #TourOrdino

LA CORTINADA

8 de juliol
19 h Actuació dels Castellars d'Andorra.

ORDINO

8/9/10 de juliol
De 10 a 19 h
Mostra de bicicletes «Un recorregut per la història de la bicicleta».
9 de juliol
12 h Exhibició de zumba a l'aire lliure
19 h Actuació de l'Esbart Valls del Nord
10 de juliol
21 h Festa Flaix FM

ARCALÍS

9 de juliol
18.30 h Cronoescalada popular
19 h Festa nocturna. Barbacoa i música

LLORTS/EL SERRAT

10 de juliol
De 9 a 20 h Photocall #TourOrdino

La minoria opina...

Sandra Tudó

Un gran esdeveniment en una gran parròquia

Els dies 10, 11 i 12 de juliol el Tour de França ens visitarà a Andorra, amb final d'etapa al nostre territori, més concretament a la Coma del Forat d'Arcalís.

Aquests esdeveniments internacionals són un bon pretext i una bona eina per dinamitzar i fer conèixer internacionalment el nostre entorn natural, excepcional, i poder apropar la nostra cultura al turisme fidel que segueix el Tour.

Des de la minoria pensem que les iniciatives que s'estan preparant des del Comú seran de ben segur un bon reclam per a Ordino i aconseguiran la simbiosi desitjada entre els ordinencs i l'espectacle sobre dues rodes.

El final d'etapa a la Coma del Forat d'Arcalís, retransmès en molts mitjans de comunicació en directe, difondrà al món els nostres magnífics paisatges. Una bona organització permetrà mostrar a l'exterior la qualitat i el potencial d'Andorra.

Celebrem, doncs, que aquests actes esportius arribin a Andorra i confiïm continuar sent un país atractiu per al públic estranger.”

Ordino tindrà un mallot exclusiu i original per commemorar l'arribada del Tour a Arcalís

El pas del Tour per Ordino tindrà un mallot commemoratiu, un disseny exclusiu i original que es comercialitzarà com a record de l'arribada de la mítica cursa a Ordino-Arcalís el 10 de juliol. El projecte ha estat possible gràcies a un conveni de col·laboració entre el Comú d'Ordino i Andbank que es va signar el 5 de maig, segons el qual l'entitat bancària farà una aportació de 5.000 euros com a principal patrocinador. El mallot és sens dubte el símbol de la mítica car-

ra i es posaran a la venda al gran públic en els equipaments comunals següents: Oficina de Turisme d'Ordino, oficina d'informació del Parc natural de la vall de Sorteny, la botiga del CEO, la botiga dels Planells i altres establiments comercials de la parròquia com la botiga Carving Esports, a més a més de totes les oficines d'Andbank. També se'n distribuïran de franc entre els voluntaris que treballaran en l'organització dels actes programats tot el cap de setmana

L'Oficina de Turisme, el CEO i la caseta de Sorteny seran alguns dels punts de venda

rera, si bé en aquest cas el distintiu color groc s'ha substituït pel vermell per diferenciar-lo de l'oficial. Com a representació d'Ordino-Arcalís, apareixerà l'escultura de Mauro Staccioli, l'anell titulat *Porta estel·lar* (1991) que està instal·lat a la Coma del Forat i que, en forma de 'O', és símbol del camp de neu i de la parròquia. El Comú farà una tirada de 400 mallots, que tindran un cost de 38 euros

en diferents punts de la parròquia. L'acord va reunir a la sala del Consell el cònsol major, J. Àngel Mortés; el sotsdirector general de Banca País d'Andbank, Josep M. Cabanes, i la directora de Màrqueting Global d'Andbank, Núria Rocamora. L'entitat s'ha volgut implicar en aquest esdeveniment, en què Ordino espera rebre en tres dies milers de persones, només 4.500 en equips i premsa.

J. A. Mortés encaixa la mà a Josep M. Cabanes, després de la signatura del conveni.

Fotonotícia

Un segle d'història en una mostra fotogràfica

El Tour és molt més que una competició esportiva, ja que permet reconstruir la història del segle XX d'un país. Des de la primera edició, l'any 1903, s'ha disputat ininterrompudament a excepció dels períodes 1915-1918 i 1940-1946 amb motiu de la I i la II Guerra Mundial. Per celebrar el centenari, l'any 2013 es va organitzar una mostra fotogràfica en col·laboració amb el diari esportiu *L'Équipe*. De les vuitanta fotografies que conformen la mostra original, Ordino en presentarà una selecció al carrer, gràcies a la col·laboració de l'Ambaixada Francesa i el patrocini d'ERDF. Les fotografies són un recorregut per França i posen el focus en llocs emblemàtics i paisatges excepcionals de la seva geografia per on han passat els ciclistes. Al recull no hi falten imatges de la popular caravana publicitària, amb els anuncis sobre una autèntica caravana.

le
TOUR
France

RHÔNE-ALPES - 15 juillet 1955
9e étape - Briançon > Monaco

La caravane publicitaire, véritable institution du Tour

L'ÉQUIPE
Partageons le sport.

LE TOUR DE FRANCE

10/07 2016

#TourOrdino

**Demana el PassTour
i guanya una bici
MEGAMO**

Més de 30 establiments participants
de la parròquia.

**Aconsegueix
el mallot
del #TourOrdino**

El trobaràs a l'Oficina de Turisme,
a l'Oficina d'informació de Sorteny,
al CEO, a la botiga dels Planells
i a les oficines d'Andbank,
entre altres punts de venda.

www.ordino.ad

ordino **O**

#Ordino a les xarxes

 facebook

 ordinoésviu
4.000 seguidors

Ja tenim traces al carrer Major! #ordino #ordinoesviu

 292 m'agrada 9 compartits 24 comentaris 13 1

#ordino recapta 1.525 € amb Langtang per #SOSNEPAL

 147 m'agrada 5 1 compartits 18 comentaris

Més a prop de Le Tour de France #TourOrdino

 141 m'agrada 1 5 compartits 22 comentaris

#ordino us desitja una bona diada de la Constitució

 138 m'agrada 6 10 compartits 12 comentaris

Reobertura del Coll. Arriba el bon temps #ordinoesviu

 134 m'agrada 4 2 compartits 8 comentaris

 Instagram

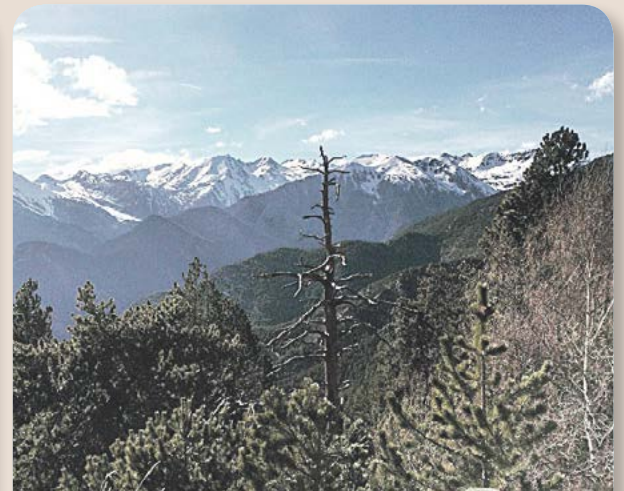
405 posts 612 seguidors 147 seguint

 91 m'agrada

 77 m'agrada

 67 m'agrada

 twitter

2.467 tuits 581 seguint 2.188 seguidors

 TOP TWEET @ordinoesviu

860 impressions

Amb preparatius ja per una nova edició de la #CasamanyaExtrem @EcoaOrdino #ordino #ordinoesviu pic.twitter.com/ZffKvVhUUZ

829 impressions

Ordino és Viu @Ordinoesviu #ordino lanza la vertical #Casamanya @TBMAndorra.@WomanToSantiago.@DeProntoABordo.@lacosmopolilla #ordinoesviu pic.twitter.com/ro2YZsyGU

700 impressions

Ordino és Viu @Ordinoesviu El Centre de natura de la Cortinada obre avui les portes per la temporada d'estiu. #ordino #ordinoesviu pic.twitter.com/twh8ElvLdo

TOP MENTION

92 interaccions

@EcoaOrdino

Tot a punt per demà,Trofeu Ordino Arcalís de Telemark. Aquestes són les llistes de sortida. @Vallnord @Ordinoesviu pic.twitter.com/g7zV6163oX

67 interaccions

@marcballesta

Ahir vam estar de celebració a un lloc magnífic @Ordinoesviu Un gran descobriment pic.twitter.com/ptqMh980Hw

64 interaccions

@MarcelBesoli

Ya sentados para la proyección de #Lantang @SummitsofMyLife en @Ordinoesviu by @kilianj #SOSNepal

Esports

Michèle Lodge: «Conèixer els límits és molt important, no m'interessa anar a patir»

Michèle Lodge va néixer a Mallorca, però quan tenia dos anys ja es va instal·lar a Andorra. Després d'haver estudiat durant deu anys a Anglaterra i haver voltat com a ballarina pels Estats Units, Alaska, el Carib i Àsia, amb 28 anys torna a casa i comença a practicar l'esport de muntanya.

- Viatjar tant és l'enveja de qualsevol.

No canvio cap destinació turística massificada per la tranquil·litat que trobes al bosc i a la muntanya. Quan vaig tornar a Andorra em vaig aficionar a fer sortides a la muntanya amb amics, de manera natural. No em va costar gens, les muntanyes són el millor que tenim en aquest país, així és que l'únic que hem de fer és gaudir-ne.

- I com se li acudeix entrar en el món de la competició, encara que sigui com a amateur?

No havia passat de les marxes populars, però una veïna em va reptar a fer una cursa de muntanya i ho vaig provar.

- Doncs tot és començar: 1r podi a la Trail AUTV (2012), 2n a la Celestrail AUTV (2013), 1r a la Marató dels Cims AUTV (2014) i 2n amb rebaixa del temps a la Marató AUTV (2015).

Sí, però sóc una persona molt normal i aquí som pocs, no és

mesurable, ni de bon tros em considero gens especial. No tinc entrenador ni faig una dieta especial, vaig al meu rotllo.

- I si hagués començat quinze anys abans?

Potser sí que hauria triat aquest camí com una professió. Sempre dic que l'esport ha estat una continuació del ball, estic acostumada a treballar amb el cos. Vaig deixar la dansa per una luxació en un braç i també per la vida en família, i ara em trobo bé fent curses.

- Però no negarà que se'n surt força bé i quan comences, hi ha límit?

La satisfacció és molt gran. Tot i que en algun moment penses «què hi faig jo, aquí, això és de bojos», la satisfacció quan arribes és molt gran. Però quan vaig acabar la Celestrail li vaig dir a la meva mare: «Recorda'm que mai més m'apunti a una cursa que superi els 42 km», aquest és el meu límit.

- Això es diu en el moment.

No, és veritat. L'esport per mi és una disciplina de vida, em fa sentir bé i em dona energia per afrontar el dia a dia. És la meva pastilleta màgica. Conèixer els límits és molt important. És clar que sempre et passa pel cap provar-te i anar a més. Però tinc clar que vaig a passar-m'ho

bé. Passar dels 42 km és un sobreesforç per al cos i necessites un temps de recuperació que no estic disposada a sacrificar. Jo el que vull quan acabo una cursa és estar amb els fills, la família i tornar a sortir a la muntanya. Voler anar més enllà és intrínsec a l'ésser humà, però jo he trobat el meu límit, no m'interessa patir. Amb el que faig tinc la sort d'estar satisfeta.

- I com concilia tres fills amb els entrenaments?

Tinc la sort de poder entrenar quan els meus fills són a l'escola. No hi dedico més de 45 minuts al dia, just per sentir-me el cor. Si puc ho faig cinc o sis dies a la setmana, i intento anar a prop de casa per no perdre temps. Però si en algun moment no puc, tampoc m'atabalo i si plou, no m'arrisco. La meua família em fa costat i se senten molt orgullosos del que faig. Els caps de setmana ens ho combinem, el meu home també és esportista.

- Quines són les rutes favorites d'aquests entrenaments?

N'hi ha moltes, però m'agrada molt enfilar cap al coll de les Cases i el camí de Percanela. En aquesta època comences a trobar-hi gent, però normalment vaig sola. També m'encanta fer el coll d'Arenes o el Casamanya des de Segudet.

Michèle Lodge corrent al camí de Segudet.

PERFIL

Data de naixement: 5/09/1975

Professió: ballarina

Viu a: Arans

Lloc favorit: el bosc

La Casamanya Extrem es fa un lloc en el calendari

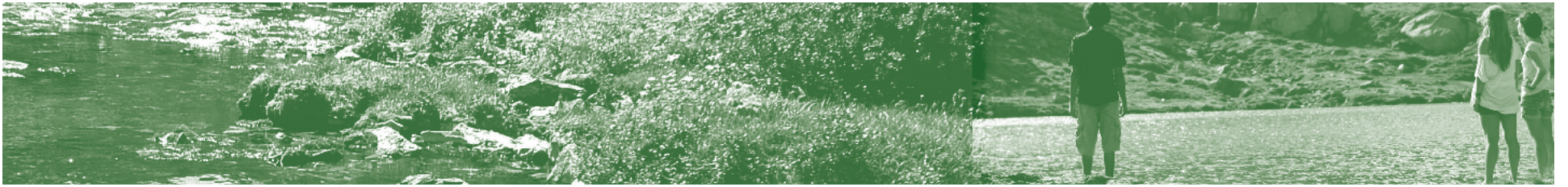
L'ECOÀ (Esquí Club Ordino-Arcalís) ha aconseguit fer-se un nom en el calendari de les curses de muntanya amb la Casamanya Extrem Vertical Race, una prova que es disputarà per tercer any consecutiu el 18 de juny i que estarà inclosa en les Skyrunner National Series. La cursa ja entrena molts andorrans captivats per un recorregut que va directe al Casamanya, cim emblemàtic de la parròquia i d'Andorra. La Casamanya Extrem sortirà de la plaça Major al desè repic del campanar, a les 10 en punt, i la primera arribada també es deixarà sentir a toc d'esquella. L'ascens vertical per la pala de la muntanya va convocar l'any

passat 185 corredors i va tenir com a vencedors Ferran Teixidó (00.57.36,96) i Laura Orgué (01.06.53,86). La prova proposa tres circuits: l'Extrem, de 5 km i 1.440 m D+ amb sortida de l'església d'Ordino; el Clàssic, de 3,5 km i 760 m D+, per a les categories infantils i cadets, amb sortida del Coll d'Ordino, i el Mini Extrem, pensat per als més petits, alevins i prealevins, amb 1,7 km de recorregut i 229 m D+, també amb sortida del Coll i arribada al Bony de les Neres. Aquests dos últims itineraris sortiran una hora més tard, a les 11. La cursa organitzada per l'ECOÀ està patrocinada per Crèdit Andorrà i té la col·laboració del Comú d'Ordino.

Dos participants a punt d'arribar a la meta al cim del Casamanya.

Medi ambient

La guia d'activitats d'estiu incorpora la informació turística de tota la vall

La guia que reedita Turisme inclou rutes i pobles

Recollir tot el que ofereix la vall d'Ordino a través del seu paisatge, la natura i la cultura és el que persegueix la reedició de la guia d'estiu de Turisme. Una nova entrega que amplia el nombre de pàgines per incloure informació sobre els pobles de Ribera amunt que dibuixen el territori i les adreces dels allotjaments turístics i els restaurants. Com a novetat també es proposa una doble pàgina amb sis rutes destacades: el circuit dels llacs de Tristaina, l'estany de l'Estanyó, l'estany Esbalçat, el pic de Casamanya, el Tomb de les Neres i el camí del Turer. La guia es publicarà en quatre idiomes i recull tota l'oferta d'activitats que es poden fer a la parròquia amb el bon temps, del juny al setembre. Les visites a la mina de Llorts i a la Ruta del

A la serradora i la mola de Cal Pal de la Cortinada es fan demostracions durant tot l'estiu.

Ferro o la mola i la serradora de la Cortinada són algunes de les propostes per descobrir aquest poble, on també es conserva el barri antic, al Quart, i les pintures romàniques originals a l'es-

glésia de Sant Martí. Aquells que busquin experiències més adrenalíniques podran triar entre els circuits d'aventura del bosc de Segudet, on es pot practicar el barranquisme, les vies ferrades

o caminar entre els arbres. Les excursions en vehicles especials o la pesca d'alta muntanya són altres pràctiques que es poden fer a l'estiu a la parròquia incloses a la guia.

El bosc de Sorteny, espai de salut

Els beneficis que comporten les estades a l'aire lliure i el contacte amb la natura han estat una font d'estudi per a les cultures asiàtiques des de fa més de 5.000 anys. Al Japó es practica el bany de bosc, *shinrin-yoku*, una immersió en boscos madurs i que Ordino oferirà com una possible activitat al Parc natural de la vall de Sorteny, a càrrec del mestre de tai-txi i txi-kung Alfons Periago i coordinada amb Medi Ambient. L'activitat es donarà a conèixer en una sessió oberta a tothom que s'organitzarà el primer cap de setmana de juny per celebrar el Dia Europeu dels Parcs, que va ser el 24 de maig. La sortida servirà també per conèixer la gran diversitat biològica i per descobrir les vistes panoràmiques. La proposta és una manera alternativa de difondre les possibilitats que ofereix aquest espai natural protegit de la parròquia. A l'oficina d'informació del parc us indicaran les rutes i els circuits que podeu fer per lliure a Sorteny.

Fotonotícia

Trobada de la Unió de Guies d'Alta Muntanya

Una trentena de professionals de la Unió Internacional de Guies d'Alta Muntanya van escollir Ordino com a lloc de trobada per a una de les seves reunions periòdiques. Representants de dotze delegacions, entre altres de Suïssa, Àustria, Espanya, França i Perú, van treballar conjuntament amb l'Associació de Guies i Acompanyants de Muntanya d'Andorra (AGAMA), presidida per Joan Marc Xarpell, impulsora de la Unió Internacional i coordinadora de la trobada, a l'abril, a l'Hotel Babot. El representant va valorar els esforços que han fet les institucions i el sector turístic aquests darrers anys per difondre les rutes i els circuits de muntanya.

Fem parròquia

Prat de Call incorpora una càmera de videovigilància orientada al Parc

Prat de Call té des del mes de maig una nova càmera de videovigilància orientada al parc infantil «amb l'objectiu de millorar la seguretat en una zona freqüentada per infants i evitar possibles bretolades» en aquest espai d'esbarjo, segons va argumentar el conseller d'Administració General, Comunicació i Dinamització i Comerç, Xavier Herver. Fins ara hi havia dues càmeres exteriors de videovigilància, una orientada a les escales Germans de Riba i l'altra, a la plaça Prat de Call, totes dues instal·lades quan es va inaugurar Prat de Call l'any 2006. El nou dispositiu, d'alta resolució i amb una tecnologia molt superior a les altres dues, dóna cobertura al parc infantil, on hi ha els elements de joc, una àrea que fins ara quedava desprotegida. En aquesta zona és on hi ha una concurrència més gran d'infants diàriament, sobretot en horari de sortida escolar.

El parc infantil de Prat de Call consta de tres grans zones de joc diferenciades per edats.

Marquesina a Ansalonga i nou origen del bus des de l'Auditori

A petició dels ciutadans, la parada d'origen i destinació de l'autobús del poble d'Ordino s'ha ubicat definitivament a la rotonda de l'Auditori Nacional. El recorregut anterior sí que acabava a l'Auditori, però tenia la sortida a la parada que hi ha davant del Centre Esportiu. El canvi respon a una demanda que beneficiarà els veïns de la part alta del poble d'Ordino (la Pleta, els Buners, l'edifici Casamanya...) i els de Segudet. Una altra millora que han aconseguit els usuaris del transport públic a la parròquia ha estat la instal·lació d'una nova marquesina al poble d'Ansalonga, a la parada Pont d'Ansalonga (núm. 332), situada a la carretera general 3 en direcció sud, cap a Andorra.

Vehicles mal estacionats al carrer Major.

Malestar pels estacionaments indeguts al carrer Major

L'estacionament indegut de vehicles i l'excés de trànsit al carrer Major d'Ordino ha generat malestar, ja que teòricament és una via reservada als vianants, però en la qual gairebé sempre circulen cotxes. Es tracta de l'artèria principal del poble, per

la concentració de bars i establiments comercials. El Comú vetllarà per restringir al màxim el pas exclusiu per a veïns i millorar-ne la imatge, ja que amb el bon temps i les terrasses, el carrer a l'estiu és un lloc de gran concurrència.

Millores en l'accés de Santa Bàrbara

El Comú ha condicionat l'accés al camí de Santa Bàrbara des de l'avinguda del Casamanya, en direcció sud, que estava malmès i sovint amb tolls que dificultaven el pas. El camí de Santa Bàrbara ha estat els últims anys objecte de millores constants fins a esdevenir un dels itineraris més coneguts d'Ordino per la seva

proximitat al nucli urbà. Poder seguir el curs del riu i el fet que sigui pla i curt atrau gent de totes les edats que camina o pedala per mantenir-se en forma. Els més petits hi troben l'atractiu afegit dels animals de granja que es veuen des del camí, i la gent gran té habilitat un circuit amb elements estàtics per practicar exercicis.

Més places d'aparcament a la Tenada

L'aparcament del Camp de la Tenada disposa de dues places més per a l'estacionament d'autobusos després de la retirada dels vehicles que estaven immobilitzats provisionalment en un tancat. Gràcies a un conveni signat entre el Comú i el Quart d'Ordino, els vehicles s'han pogut traslladar al pàrquing que hi ha al soterrani de l'Hotel Casamanya. La Tenada ofereix seixanta places d'aparcament per a turismes, set per a motocicletes i sis llocs d'estacionament per a autocars, que solen utilitzar els operadors turístics que vénen amb grups per fer visites guiades al poble d'Ordino. Totes les places són de zona verda.

Activitats

L'Andorra Ultra Trail Vallnord omple totes les inscripcions dos mesos abans de les curses

Les proves es faran del 14 al 17 de juliol

Les curses de muntanya segueixen en plena efervescència i l'Andorra Ultra Trail Vallnord ha sabut situar-se al capdavant com una de les més salvatges del calendari internacional. Del 14 al 17 de juliol, el poble d'Ordino concentrarà uns 3.000 corredors disposats a posar a prova la seva resistència amb desnivells positius que van dels 3.000 m de la Marató dels Cims als 13.500 m de la Ronda dels Cims. L'empresa organitzadora, Cims Màgics, va exhaurir les inscripcions per a les quatre curses la primera setmana de maig i ja emplaçava a la propera edició del 2017, que tindrà lloc abans, del 6 al 9 de juliol. L'AUTV s'ha convertit en l'esdeveniment esportiu local més mediàtic en el qual concorren nacionals i es-

El poble acollirà 3.000 corredors

trangers, professionals i amateurs. La corredora catalana de prestigi internacional Núria Picas, campiona del món d'ultra-trail, serà una de les repetidores d'enguany que promet donar més emoció, si cal, a la Marató dels Cims. En canvi, no hi serà el vencedor de les dues últimes edicions de la Ronda dels Cims, Francesc Solé. Però no faltaran candidats a buscar el podi, com és el cas de l'andorrà Lluís Sanvicente, que en l'última edició va quedar en cinquena posició. I si l'espectacle està assegurat, caldrà complir amb unes expectatives altes quant a l'organització de les proves i la coordinació dels voluntaris, un treball en equip que mobilitza tot un país durant quatre dies.

Uns corredors catalans enfilen el camí de Segudet per iniciar la Ronda dels Cims.

Ronda dels Cims

La prova més dura porta l'eslògan 'Non plus ultra'. El recorregut, de 170 km i 13.500 m D+, retroba els més veterans en una cursa de resistència.

Mític

Podríem dir-ne la clàssica de les ultres per excel·lència, que resa 'La volta a tot un país'. Els corredors surten al vespre per recórrer 112 km amb 9.700 m D+.

Celestrail

'El cor d'un país', una 50 milles amb sortida divendres a mitjanit. La cursa, amb molts trams per córrer i tres colls de 2.500 m, té 83 km i 5.000m D+.

Marató dels Cims

Una de les curses de més èxit de l'AUTV és aquesta marató de muntanya que suma 3.000 m D+ als 42,5 km de recorregut, 'Una autèntica marató alpina'.

Solidaritrail

'La muntanya per a tots'. Marxa popular per no deixar fora ningú. Un fi de festa en què participen famílies senceres en una cursa de 10 km i 50 m D+.

Les Nits Obertes amplien escenari a la Cortinada

Les Nits Obertes inclouran enguany un quartet de corda gràcies a la participació per primera vegada de la Fundació ONCA en aquest cicle de concerts temàtics que anima les nits estiuenques a Ordino. La formació Quartet per l'Art actuarà el 10 d'agost a les 9 del vespre i, com a novetat, canviarà l'escenari habitual per l'església de Sant Martí de la Cortinada, un escenari íntim i màgic utilitzat en altres ocasions pel Festival de Música Antiga dels Pirineus. El conjunt integrat per David Omedo i Josep Martínez (violins), Josep Bracero (viola) i la belga Gaëtane Duynalaeger (vio-

loncel) és fruit del cicle ONCA Bàsic que es va iniciar el 2013 sota el lema «Patrimoni i Música». El concert, amb un programa de compositors dels segles XVIII i XIX vinculats a la península Ibèrica (Manuel Canales, Gaetano Brunetti, Luigi Boccherini, Joao Pedro de Almeida Mota i Juan Crisóstomo) portarà per títol *Ibèrics amb denominació d'origen* i, com la resta, serà d'entrada lliure.

Les Nits Obertes donaran el tret de sortida el dimecres 13 de juliol amb una banda catalana clònica, The Beatle's, i s'allargarà fins a l'agost amb música per a tots els gustos. Així, el 27 de

Sant Martí va ser també escenari del Festival de Música Antiga.

juliol el públic escoltarà música de taverna amb el grup The Sailors i el seu repertori folk. Per al 17 d'agost s'ha programat una nit dedicada al tango, amb els noms més clàssics del gènere com Gardel o Discépolo, amb la veu de l'argentí Jorge Voss i el pianista Franz Van de Geenen. Per acabar, el 24 d'agost serà el torn del blues, amb la banda Pexomblues, que prometen «la nit més negra» del programa. Tots els concerts, a excepció del clàssic, tindran la plaça Major d'Ordino com a principal escenari, amb la intenció d'omplir les terrasses del poble i aprofitar el bon temps.

Gent gran

La vianda de la iaia Juanita

Aquesta és una vianda senzilla, la que podríem anomenar de cada dia.

Preparem el caldo. En una olla amb aigua, hi posem la carn: un tros de gallina, un os sec d'espina de porc i un braó de corder. També les verdures: àpit, pòrrec, carotes i una patata. Ho deixem bullir unes dues hores. Colem el caldo i el posem novament al foc.

Quan arrenqui el bull, hi posem: patates tallades a trossets, cigrons —o bé altres llegums com mongetes o lleties—, l'arròs, els fideus, una botifarra negra, unes fulles trossegades de col blanca prèviament escaldada. Passats deu minuts hi afegim unes mandonguilles petites. I ho deixem fer encara deu minuts més.

Per fer una vianda més rica, de festa, s'hi pot posar botifarra blanca, bringuera, peus i orella de porc, que haurem bullit prèviament a part, ja que si no, sol sortir molt forta de gust.

La carn la podem acompanyar amb una amanida de tomàquet, ceba i olives. Quan n'és el temps, cap a la tardor, amb un bon alloli de codony i poma.

Ah...! i no us descuideu de tenir al costat un bon porró de vi negre.

Bon profit!

Guillem Benazet

Joana Font: «Em vaig plantar per tenir una màquina de rentar, ja n'havia tingut prou de feines feixugues»

Feina, feina i més feina és el record de joventut de la Joana Font, la Juanita, que aquest any n'ha sumat un als 90. Va arribar del poblet d'Ars a cal Buida d'Arans disposada a treballar de valent i es va casar amb l'Enric Dolsa Torres, de ca l'Esteve de Sornàs. Té dos fills i dues filles, set néts i cinc besnéts, una descendència que la fa sentir orgullosa. Tot i ser autònoma i estar molt eixerida, les filles no li treuen l'ull de sobre. L'acompanya la Rosa Mari.

- Com és el dia a dia de la vida de la Joana Font?

Em llevo, esmorzo, poso una mica d'ordre a la casa i cuido les meves plantes. No hi ha dia que passi que no tingui cura de les meves flors: hortènsies, tarongers, totes m'agraden. Al migdia m'agrada mirar una estoneta la tele.

- I què mira?

M'agraden els concursos: *Saber y Ganar*, *Pasapalabra* i *Des chiffres et des lettres*. I *El Foraster*.

- I la brisca...

Cada tarda, a la Casa Pairal, ens trobem amb el Casi, la Rosalina i el Pepito, no fallem.

- Com es treballava, en aquell temps?

Buf... carregava carros d'herba com el que més, cavava el tabac a forcades, arreglava el paller, no parava. Fins que no vaig anar a casa Pellicer no vaig provar la primera màquina per dallar. I per rentar la roba, em vaig haver de plantar i li vaig dir al meu

home que no rentava més la roba a mà. També era molt dur, ocupar-se dels animals, cuidar porcs, conills i vaques. El treball de la terra i el de la casa, tot era molt feixuc abans...

- I la cuina!

Sempre he fet de cuinera, he cuinat molt, però ara ja no tant... i també m'ha agradat molt menjar, sempre he estat bona menjadora. Ni un sol dia a la meua vida res m'ha fet perdre la gana, res.

- I quins són els plats estrella a la cuina de la Juanita?

L'arròs amb conill, l'escudella..., els ànecs i els pollastres també els he fet molt bons.

- Què feien en el temps lliure, tot i no tenir-ne gaire?

Els diumenges llogàvem l'acordió i ballàvem. Totes les dones volien ballar amb el meu home. La música ha estat sempre l'alegria de casa. Teníem una ràdio i tot ho ballàvem, pasdobles, tangos, valsos...

La gent gran es posa en forma amb les classes de ball en línia

Són un mínim de tretze padrines, la més jove té 65 anys i la més gran 82, que cada dijous es troben a la sala Arcalís de l'edifici Casa Pairal per anar a les classes de ball en línia o *line dance* amb la professora coreana Naeko Yamamoto. La febre del country va popularitzar aquest estil coreogràfic en què tothom s'alinea per seguir els passos i es formen diferents files en paral·lel. A tot el món es ballen altres ritmes com el mambo, el swing o el pop. «El

ball és molt saludable per a la gent gran, i per a tothom. Han d'estar atentes, els desperta la concentració, la memòria i s'ho passen superbé», explica la coordinadora del SAD, Begoña Villaño. Aquestes classes permeten mantenir la forma física de manera lúdica i divertida i són un complement a les classes dirigides de gimnàstica que es fan diàriament amb la Rosa Bonsom. L'aiguagim i l'aiguafitnes són altres activitats esportives, que es fan al CEO.

Una quinzena de padrines segueixen les classes de ball en línia un cop per setmana.

Entrevista

Marc Pons: «La sostenibilitat busca l'equilibri entre les dimensions social, econòmica i mediambiental»

El conseller d'Agricultura, Medi Ambient i Sostenibilitat, Marc Pons, amb vistes de la parròquia d'Ordino ribera amunt.

Marc Pons és director de l'OBSA (Observatori de la Sostenibilitat d'Andorra), un centre d'investigació amb finançament privat que s'ocupa de projectes relacionats amb la sostenibilitat social, econòmica i ambiental, i investigador del CENMA-IEA (Centre d'Estudis de la Neu i de la Muntanya d'Andorra), on treballa aspectes sobre el clima, la neu i les allaus. La seva tesi doctoral va tractar de l'impacte del canvi climàtic als Pirineus, i especialment en el turisme de neu.

- Com ens hem de preparar per afrontar el canvi climàtic?

Quan parlem de canvi climàtic tendim a la indiferència o a l'alarmisme, no hi ha un terme

més atlàntica, tot i que s'esperen canvis, la situació no és crítica comparada amb altres estacions. No és cert que el 2050 no tindrem neu. Les activitats d'esquí continuaran, però hi haurà altres condicionants; produir neu serà més difícil per la manca de fred, però un dels possibles escenaris és que tinguem més precipitacions. D'altra banda, s'està veient que els valors extrems s'accentuen, per exemple fa dos anys vam tenir un any de rècord quant a nevades. L'anticipació i l'adaptació en cada cas serà la manera de fer-hi front.

- I no tindria més sentit fer córrer el calendari?

Si atenem únicament a criteris

encara que hi hagi neu tampoc n'obtenim la rendibilitat òptima.

- En la seva conselleria s'introdueix per primera vegada el concepte de sostenibilitat. És una paraula que s'ha desvirtuat i que utilitzem sovint, però què significa exactament?

Sovint la sostenibilitat s'associa només al medi ambient, però, de manera molt simplificada, la sostenibilitat busca l'equilibri entre les dimensions social, econòmica i ambiental. En aquest sentit, el fet d'incloure aquest concepte en el nom de la conselleria posa en valor la transversalitat de molts dels temes i projectes que es tracten, tant si són referents al patrimoni natural com al consum energètic o a l'agricultura, ja que tots ells tenen una incidència econòmica i social en la parròquia.

- Pel que fa al Parc natural de la vall de Sorteny, quina ha estat la freqüentació d'aquest espai natural?

El 2015, la freqüentació total del Parc natural va ser de 33.927 persones. És una xifra que va clarament en augment, amb un increment del 32% respecte a l'any anterior, especialment els mesos de primavera,

estiu i tardor, on l'increment ha estat del 61,5%. Són dades molt positives, que es deuen al gran treball de gestió i promoció que s'ha fet fins ara. També hi ha una tendència social a fer activitats de muntanya i natura, mentre que abans només se'n beneficiava un públic molt específic. Però és primordial tenir un bon pla de gestió i de qualitat que ens permeti garantir la funció principal del parc, que és la preservació i conservació del patrimoni amb l'ús públic.

i seguiment del patrimoni, per exemple mitjançant inventaris i el monitoratge de les espècies en perill (l'listes vermelles). De cara a l'ús públic, es controlen la freqüentació i els impactes per garantir tant la seguretat del visitant com uns serveis de qualitat (camins, infraestructures, sortides guiades, informació...), sempre, com dèiem, prioritant i buscant l'equilibri amb la funció principal del Parc natural. A més d'aquesta feina del dia a dia, també es treballa

«La singularitat de Sorteny rau en l'equilibri entre el patrimoni natural i paisatgístic i l'ús públic»

- Som prou conscients dels valors de la vall de Sorteny? Quina feina es fa per protegir-la?

Pel que fa al reconeixement del seu valor, avui el parc és un dels espais de muntanya més freqüentats, no només per gent de la parròquia, sinó de tot Andorra. Penso que això posa de manifest que és un espai cada cop més valorat i apreciat. S'ha treballat molt en la divulgació, però la gestió d'un parc natural implica una feina contínua de coneixement

per posar en valor el patrimoni cultural del Parc i potenciar les relacions amb els altres parcs, creant xarxa i intentant fer una promoció conjunta.

- Quina seria al seu parer la singularitat d'aquesta vall?

Sorteny és un espai privilegiat on podem trobar l'equilibri entre un patrimoni natural i paisatgístic espectacular i alhora un potencial de rutes de muntanya d'estiu i d'hivern, tant familiars com per a alpinistes

«La incidència del canvi climàtic no serà la mateixa arreu. No és cert que el 2050 no tindrem neu»

mitjà. És una qüestió a la qual no podem girar l'esquena, és una realitat i s'han de prendre mesures, però no les mateixes per a tothom. L'impacte serà diferent depenent de la situació geogràfica i socioeconòmica. A Ordino Arcalís, amb influència

climatològics, segurament sí, però el calendari respon a unes necessitats comercials i el pont de la Puríssima és molt important per l'afluència turística i té una influència molt gran en la facturació total. Per darrere, si allargues massa la temporada,

experts. Aquesta convivència no és fàcil de trobar en altres espais naturals, per tant el tret principal diria que és el potencial d'ús públic.

- Quina valoració fa de la reforma energètica al CEO?

Crec que ha estat un dels grans encerts dels últims anys. La reforma ha permès reduir molt significativament els consums energètics i les emissions de CO₂ del CEO i per tant també la despesa econòmica de funcionament del centre.

- Quina continuïtat es vol donar a aquesta inversió en energies renovables?

Aprofitarem l'excedent d'energia per fer una redistribució a través d'una xarxa de calor, és el que es coneix com a *district heating*. A partir de l'energia sobrant de la caldera de biomassa i la producció de les plaques solars tèrmiques podríem proporcionar aigua calenta sanitària i calefacció a altres edificis públics de la parròquia, com ara el de la Casa Pairal o l'escola bressol.

- Això pot ser una realitat a quin termini?

Esperem que pugui estar operatiu el 2017 i que pugui ser una de les primeres instal·lacions al país d'aquestes característiques.

- El repte és fer unes societats més autònomes energèticament. Quin és el full de ruta que seguirà l'administració?

En el context actual de dependència energètica i canvi climàtic, el canvi de model energètic és un dels reptes més grans

que tenim com a societat. En aquest sentit, tant per a l'Administració general com per al nostre Comú, aquest canvi de model s'ha convertit en una prioritat, fixant uns objectius i un full de ruta clarament encaminats a reduir el consum, incrementar l'eficiència energètica i potenciar les energies renovables.

- La creació d'una minicentral representa una amenaça per al paisatge o per als recursos naturals de la parròquia?

Un dels criteris a l'hora de tirar endavant un projecte d'aquestes característiques i escollir el seu emplaçament és analitzar-ne tant l'impacte en els ecosistemes com el paisatgístic. És evident que només s'aprovaran aquells projectes en què aquest impacte sigui nul o no significatiu. És un aspecte clau per a nosaltres, per descomptat que no serà cap amenaça.

- En què consistirà el projecte?

Es tracta d'aprofitar l'acumulació d'aigua per generar energia hidroelèctrica. Es construirà al pont del Castellar i respon a una estratègia nacional en què es busca augmentar la producció autòctona d'energia per reduir la dependència de les importacions de França i Espanya, prioritzant sempre les energies renovables de les quals tinguem potencial.

- I existeixen per a nosaltres altres models d'energies renovables?

Es treballa en totes, però per exemple l'eòlica és més complexa per la nostra orografia, ja que necessita un vent moderat

i constant; ara bé, podria funcionar amb petits generadors. A Ordino i Andorra, en general, no ens podem permetre cap energia única, hem de pensar a sumar petits projectes que ens permetin millorar l'eficiència, reduir el consum, produir localment en la mesura que sigui possible, i no en solucions globals. Actualment, el preu del petroli està sota mínims, però segurament és transitori i políticament estratègic. Els valors anteriors tornaran i nosaltres hem de ser capaços d'anticipar-nos i incentivar la iniciativa privada, tot i que costarà. Costa de veure perquè actualment, i amb visió de curt termini, encara surt car invertir en energia verda.

- El 33% de la superfície d'Ordino són boscos; quins treballs s'hi porten a terme i quins recursos hi destinem?

Tenim un Pla Tècnic de Gestió i Millora Forestal i un Pla de Prevenció d'Incendis Forestals a partir dels quals es planifiquen actuacions de millora i prevenció. Es treballa en la millora silvícola amb l'objectiu de tenir uns boscos plurifuncionals pels serveis ambientals que procuren aspectes com la protecció del sòl, de les infraestructures i els pobles (boscos protectors d'allaus, de la diversitat biològica, la qualitat de l'aire, la re-

gulació de l'aigua i també com a espais d'esbarjo saludables).

- Quin és l'estat de la cabana ramadera i de la pagesia a la parròquia?

Els darrers anys, el sector està bastant estabilitzat gràcies al gran esforç que fan any rere any els diferents pagesos i ramaders. No és un sector fàcil i hem

per criteris de sostenibilitat, sinó també de qualitat de vida. Està científicament provat que la qualitat de vida i la salut en entorns com el nostre és significativament millor que en d'altres de més urbanitzats. El creixement del sector primari és important per a la gestió del territori i del patrimoni natural, ens interessen com a gestors clau del territori. Aquest equilibri genera molts beneficis, que es traslladen al dia a dia dels habitants.

- Quina ha estat l'acollida del Concurs de Prats Florits?

Hi ha hagut una bona acollida per part del sector, amb una alta participació des de fa tres anys. Fins i tot l'APRA, conjuntament amb Govern, va decidir l'any passat promoure un concurs d'àmbit nacional, que enguany es repetirà. El concurs afavoreix l'intercanvi entre apicultors i agricultors. És una forma també de reconèixer el paper de l'agricultura en el paisatge i de millorar les pràctiques amb uns assessors tècnics per una explotació sostenible dels prats de dall naturals i dels peixeders, que garanteixin la diversitat biològica.

- El valor del paisatge i la seva incidència en l'atractiu turístic dóna noves oportunitats. Són compatibles conservació i atracció turística, al seu parer?

La clau rau sempre en l'equilibri i la mesura. Un entorn ben conservat amb un alt valor patrimonial

«La minicentral ens farà energèticament més autònoms respecte de França i Espanya»

de fer tot el que sigui possible per facilitar-ne la continuïtat i, si pot ser, el creixement, ja que tenen un paper clau en la gestió territorial i paisatgística de la parròquia.

- Assistirà per primera vegada a la benedicció del bestiar.

Sí, he de reconèixer que no hi he estat mai, no vinc de tradició ramadera. Però tinc moltes ganes d'estrenar-me.

- Ha definit el sector primari i el patrimoni natural com a garant de la qualitat de vida i de l'atractiu turístic.

Ara per ara, Ordino ha aconseguit un gran equilibri entre entorn natural protegit, entorn rural i entorn urbà, un equilibri important no únicament

nial és sense cap mena de dubte un pol d'atracció turística, però que s'ha d'explotar i gestionar de manera sostenible, justament per no deteriorar el recurs d'atracció. Són perfectament compatibles, però és clar que no amb un model turístic de masses, sinó amb un model menys intensiu.

- Com afronta la seva primera experiència política?

Amb ganes i molt de respecte. Comparteixo el treball amb un equip en què em trobo còmode. Per mi ha estat una oportunitat que em permetrà intentar aportar un granet de sorra a millorar les coses. Crec en la política i en l'administració com la manera més viable de tenir incidència i tirar endavant els projectes.

PERFIL

Lloc i data de naixement

Andorra la Vella, 20 de juny de 1984

Formació

Doctor en Ciència i Tecnologia de la Sostenibilitat. Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) i Universitat McGill de Mont-real.

Lectura destacada

This Changes Everything: Capitalism vs. The Climate, de Naomi Klein.

Viure Ordino

La Casa d'Areny-Plandolit i el Museu Postal trenquen amb els estereotips de gènere

Dos equipaments museístics d'Ordino, la Casa Museu d'Areny-Plandolit i el Museu Postal, han format part durant tres mesos d'un circuit artístic que ha servit per despertar la consciència crítica dels artistes i del públic a través del projecte «Una altra mirada és possible. Recerca d'estereotips de gènere en l'espai museogràfic andorrà». La brillant iniciativa, a càrrec de Laboratori 376, amb dotze artistes arreu del Principat, s'ha concretat a la

Les artistes Ferran i Herrador han fet les intervencions

parròquia amb la participació de les artistes Susanna Ferran i Susanna Herrador. Dues mirades per trencar els estereotips de gènere instal·lats als museus, a la història i a la societat, no només andorranes. Susanna Ferran, fotògrafa, ha treballat amb la llum, i de manera simbòlica ha escollit el color rosa per tenyir l'atmosfera de la sala d'armes que rep els visitants a la Casa Museu d'Areny-Plandolit a *Equilibrium*. D'una manera més explícita, Herrador, que ha realitzat instal·lacions i intervencions diverses, utilitza també la fotografia i fa ús de la xarxa

Susanna Ferran ha presentat 'Equilibrium' a la Casa d'Areny-Plandolit. A la dreta, Susanna Herrador en una de les postals que exposa.

social Instagram per penjar instantànies de diferents escenaris d'Andorra al voltant d'una mateixa acció, una mare —que és ella mateixa— donant el pit al seu fill en llocs públics. Herrador, a *Via Lactea Art Project*, dóna visibilitat i integra la lactància materna en la quotidianitat amb les imatges que es poden veure al Museu Postal.

Art Camp arriba a la cinquena edició promovent el diàleg

Una trentena d'artistes participen en la trobada

La trobada internacional d'artistes Art Camp arribarà a la cinquena edició del 18 al 28 de juliol i reunirà una trentena d'artistes. El certamen biennal, que va néixer a Ordino el 2008 coordinat per la Comissió Nacional Andorrana per a la Unesco (CNAU) i comissariat per Faust Campamà, ha esdevingut un lloc d'intercanvi i diàleg intercultural, ja que a més a més de l'interès artístic dels participants, els creatius vinguts dels cinc continents conviuen plegats durant deu dies al poble d'Ordino. La feina diària dels tallers es compagina amb visites culturals i excursions a la muntanya que serveixen per impregnar els artistes de l'essència ordinenca. Al mateix temps, els artistes fan d'ambaixadors de la seva cultura, també d'Andorra, no sols a través de l'art, sinó

també des de la gastronomia, la llengua, la música, la dansa, els vestits tradicionals i material audiovisual. La majoria dels participants fan pintura i es treballa col·lectivament a la sala

xa entitat. Així, cadascun dels participants fa tres obres, de les quals una es queda a Ordino i les altres dues són una per a FEDA, principal patrocinador de la trobada, i l'altra per a la CNAU.

Els treballs es mostraran en una col·lectiva a l'era de Casa Rossell

La Buna, que es transforma en un taller compartit. L'objectiu de l'Art Camp és crear un fons d'obres originals que reflecteixi el treball creatiu i alhora els valors que promou la Unesco, com la protecció del medi ambient, la promoció de la pau i els valors del Conveni per a la protecció i la promoció de la diversitat de les expressions culturals, segons ha manifestat la matei-

Una novetat d'aquesta edició serà la mostra col·lectiva de tots els treballs realitzats durant l'estada, que s'exposaran a l'era de Casa Rossell del 28 de juliol al 8 d'agost. Com ja és habitual, la inauguració de l'Art Camp es farà al Centre Cultural La Llacuna d'Andorra la Vella coincidint amb l'exposició dels treballs que es van fer en l'edició anterior del 2014. En presència de les autoritats, es llegirà un manifest, que enguany estarà dedicat als ponts culturals. Els artistes nous descobriran el nucli antic de la capital i coneixeran la Casa de la Vall i la principal institució andorrana, el Consell General.

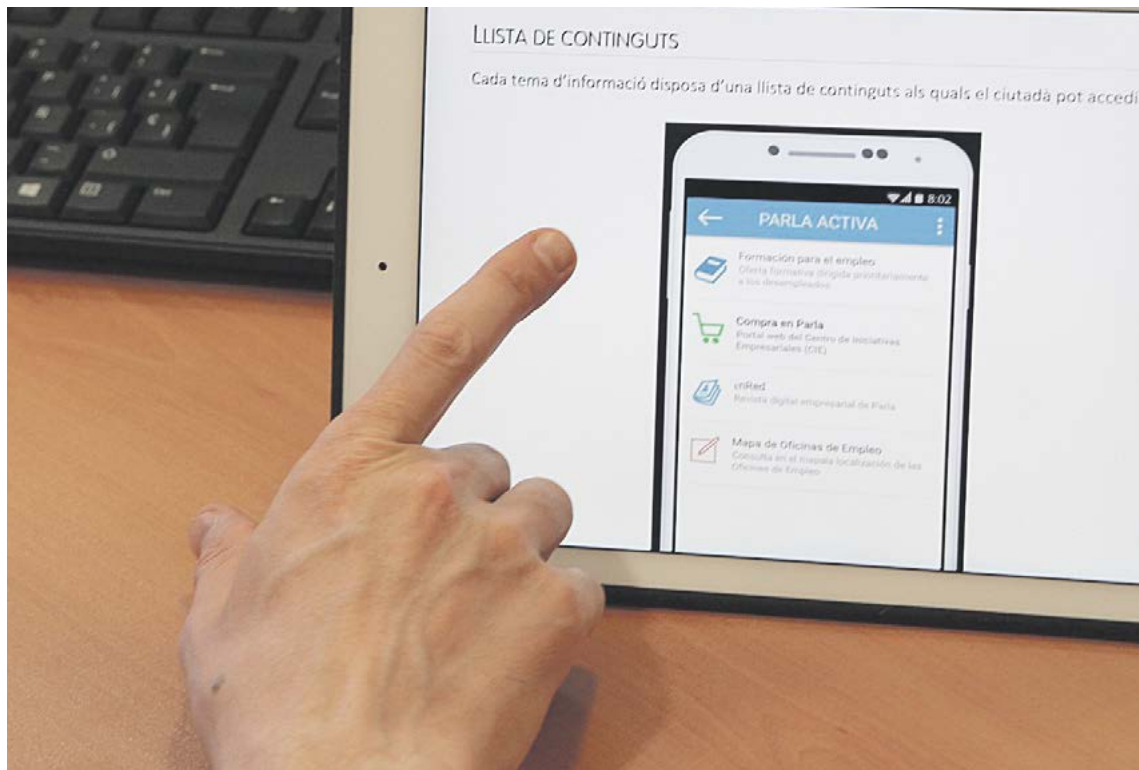
El gruix dels artistes participants treballen a la sala La Buna.

Llançament d'una app ciutadana per reforçar la comunicació bidireccional

El Comú d'Ordino vol tenir operatiu a la tardor un nou canal de comunicació bidireccional amb la ciutadania, gràcies a la instal·lació d'una app gratuïta que es podrà descarregar des de l'Apple Store o el Google Play als dispositius mòbils. L'aplicació permetrà al ciutadà rebre i enviar consultes, donar opinions i suggeriments de millora, visualitzar mapes, omplir enquestes, sol·licitar documents d'acord amb la geolocalització, notificar incidències de la via pública, subscriure's a canals d'informació i rebre notificacions *push*. Aquests serveis en línia es completaran amb l'accés a notícies, esdeveniments, activitats, etc. L'aplicació és totalment configurable quant als continguts i dinàmica i flexible per a l'usuari.

La nova plataforma, que funcionarà per a *smartphones* i tauletes, ha estat dissenyada per l'empresa Absis, especialitzada en sistemes d'informació territorial. «La idea és que sigui una eina viva i versàtil, que s'adapti a la necessitat dels ciutadans; és una app que podrà anar evolucionant amb l'ús», ha explicat Xavier Herver, el conseller d'Administració General, Comunicació i Dinamització i Comerç, responsable del projecte. Herver valora la inversió molt positiva-

La nova aplicació ciutadana serà gratuïta i descarregable per a telèfons mòbils i tauletes.

ment per la bidireccionalitat de la comunicació, una característica que actualment només és evident a les xarxes socials. Un altre aspecte positiu que apunta el conseller és la rapidesa i la immediatesa: «Que un ciutadà pugui comunicar de manera immediata qualsevol incidència és una oportunitat de millora constant per a la parròquia»,

explica Herver. L'aplicació és un pas més en la tecnologia de la informació i s'afegeix als altres canals en línia que utilitza el Departament de Comunicació per informar els ciutadans, com la pàgina web, el butlletí electrònic, el butlletí trimestral i les xarxes socials. «Lluny de duplicar la informació, es volen complementar els canals que ja existeixen

per arribar al màxim de residents i a diferents plataformes», assegura Herver. Ordino serà la primera parròquia que disposarà d'un canal d'informació per alertar de qualsevol incidència que afecti el dia a dia dels residents, com ara els talls d'aigua, el tancament d'algun tram de carretera o qualsevol altra afectació.

La toponímia d'Ordino, en format digital

Els pobles de Llorts i el Serrat són objecte d'estudi del segon volum de la toponímia de la vall d'Ordino que prepara el Departament de Cultura. Com a principal novetat, aquest segon volum (després de la publicació el 2008 del de la Cortinada, Arans i l'Ensegur) serà consultable en format digital. Serà la manera d'arribar a tothom i d'abaratir els costos d'una edició en paper, tot i que també serà imprimible per a qui ho necessiti. La filòloga Lúdia Rabassa torna a coordinar el volum, que està en l'última fase de localització dels topònims sobre el mapa. Els noms de lloc relacionats són 246, que s'hauran d'ubicar gràcies a la col·laboració dels veïns de cada zona. Tècnics de Cultura treballen conjuntament amb Cadastre, que ha facilitat els mapes cartogràfics per facilitar la tasca, mapes que s'adjuntaran al llibre en un annex. L'estudi toponímic inclou l'etimologia dels termes i la seva definició. L'interès del llibre va més enllà del purament lingüístic, ja que reproduïx les transcripcions d'algunes converses mantingudes amb padrins i padrines ja desapareguts.

El SAD centra en l'alimentació el nou cicle de xerrades

El cicle de xerrades del Servei d'Atenció Domiciliària (SAD) desperta cada dia més interès en un públic més ampli, amb una franja d'edat que no es limita als més grans de 65 anys. Això fa que s'incorporin nous temes al programa de conferències gratuïtes, que són a càrrec d'experts en diferents àmbits. L'alimentació i els seus beneficis en la salut física, mental i emocional és una de les qüestions que se sol tractar en cada edició. La dietista i nutricionista M. Josep Rosselló va inaugurar la sisena edició del cicle el 19 d'abril, amb el títol «Aliments importants per a la salut i la memòria». Una vintena de padrins van assistir a l'activitat, a la Casa Pairal. El dietista especialista en diabetis Eduard Reinoso vindrà el 22 de juny per continuar parlant d'alimentació i de la

importància de seguir una dieta personalitzada per tenir un bon rendiment físic i psíquic. Un aliment important per a la salut, la mel, centrarà la xerrada del 27 de setembre, a càrrec de l'apicultor i assidu de la Casa Pairal Julio Rivas. Naturalista i amant de les abelles, transmetrà part dels seus coneixements i ens farà prendre consciència de la importància d'aquests insectes per mantenir els ecosistemes amb la xerrada «Les abelles entre nosaltres». Tancarà el programa una sessió dedicada al riure com a teràpia, que dirigirà la coordinadora del Servei, Begoña Villaño, i la professora d'educació física Rosa Bonsom. L'objectiu del SAD amb aquestes xerrades és la prevenció, a més de divulgar coneixements per millorar la qualitat de vida de les persones.

La primera xerrada del SAD sobre nutrició va atraure a la Casa Pairal un bon nombre d'usuaris.

Sant Pere 2016

FESTA PARROQUIAL

Dimarts 28 / 06

Prat del Call

20.30 h Costellada popular (3 €)

22 h Rifa (2 €), lot de comerços

22.30 h Ball de nit DUO BUGATTI

Dimecres 29 / 06

El Serrat

12 h Missa a la Capella de Sant Pere

13 h Aperitiu a l'hotel El Pradet

Reportatge

El Consell aprova un pressupost d'11,1 milions d'euros, el primer a complir la Regla d'or

La consellera Coma durant la compareixença amb el cònsol major.

El nou equip va entrar al Comú amb un pressupost de funcionament aprovat en el mandat anterior i no ha estat fins al 17 de març que els membres del Consell —amb l'abstenció de la minoria— han aprovat el pressupost per a l'exercici del 2016. De la xifra total d'11.128.541,60 euros es destinaran a despesa corrent 7.418.013,60 euros, 1.245.209 euros a inversió i 2.465.319 a actius i passius financers. El pressupost ha anat acompanyat, per primera vegada,

d'un marc pressupostari per als propers quatre anys, tal com preveu la nova Llei de sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal, coneguda com la Regla d'or. «S'ha volgut ser molt prudent, i en aquest sentit s'ha marcat una tendència continuïsta amb el que s'ha anat fent fins ara, és a dir que els ingressos i les despeses estaran al voltant dels mateixos imports», va definir a trets generals la consellera de Finances, Maria del Mar Coma,

amb una previsió d'ingressos durant els pròxims quatre anys d'11 milions d'euros i unes despeses corrents que rondaran els 7,5 milions d'euros anuals.

El capítol d'inversions dels propers anys, amb un pressupost de 5,4 milions d'euros, se centrarà en la remodelació de les Escoles velles —l'única inversió amb finançament plurianual—; les reformes del CEO, relatives a la teulada i als vestidors, i la rea-

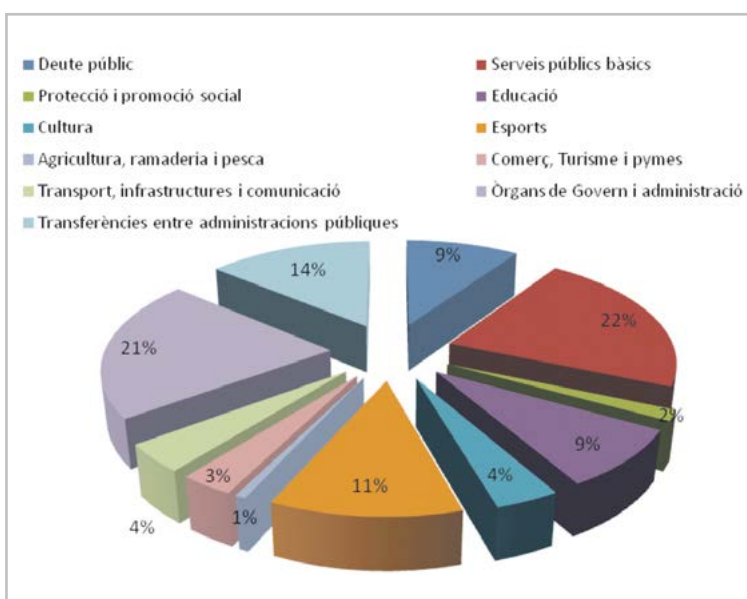
lització de projectes d'eficiència energètica i xarxa de calor aprofitant el sistema instal·lat recentment al Centre Esportiu.

Gràcies a la modificació de la Llei de transferències als comuns s'ha suprimit la identificació del destí de les transferències rebudes, per tant se'n destinarà la part necessària a cobrir les despeses i l'altra part a finançar les inversions reals o financeres o bé a reduir l'endeutament.

«Hem buscat l'equilibri posant èmfasi en la contenció de la despesa, però sense oblidar cap compromís; no s'exclou cap servei comunal ni les aportacions a la societat SECNOA», assegura Coma.

El Comú es reserva 624.419 euros per donar suport a les empreses participades, com s'havia fet fins ara. Pel que fa al retorn de deute, es preveu destinar-hi 955.000 euros.

PRESSUPOST	2016	2015	% Var.
Operacions corrents			
DESPESES CORRENTS	7.418.013,60	7.095.863,39	4,54%
Despeses de personal	4.106.105,95	4.174.700,55	-1,64%
Consums de béns corrents i serveis	2.522.964,53	2.172.517,19	16,13%
Despeses financeres	118.200,00	194.101,00	-39,10%
Transferències corrents	670.743,12	554.544,65	20,95%
INGRESSOS CORRENTS	7.418.013,60	5.608.997,39	32,25%
Impostos directes	596.413,00	575.908,00	3,56%
Impostos indirectes	249.000,00	150.000,00	66,00%
Taxes i altres ingressos	2.410.709,35	2.367.797,91	1,81%
Transferències corrents	3.168.211,51	1.451.448,00	118,28%
Ingressos patrimonials	993.679,74	1.063.843,48	-6,60%
Resultat de les operacions corrents	0,00	-1.486.866,00	
Operacions de capital			
INVERSIONS	1.245.209,00	1.323.025,00	-5,88%
Inversions reals	1.211.554,00	1.323.025,00	-8,43%
Transferències de capital	33.655,00	0,00	
INGRESSOS	3.710.528,00	5.551.791,00	-33,17%
Alienacions d'immobilitzat	0,00	0,00	
Transferències de capital	3.710.528,00	5.551.791,00	-33,17%
Resultat de les operacions de capital	2.465.319,00	4.228.766,00	
Resultat de gestió	2.465.319,00	2.741.900,00	
DESPESA PER ACTIUS I PASSIUS FINANCERS	2.465.319,00	2.741.900,00	-10,09%
Devolució de préstecs	955.000,00	831.400,00	14,87%
Inversions de capital a Secnoa	1.510.319,00	1.607.500,00	-6,05%
Inversions de capital a la Mancomunitat	0,00	303.000,00	-100,00%
INGRESSOS PER ACTIUS I PASSIUS FINANCERS	0,00	0,00	
Resultat pressupostari	0,00	0,00	

La direcció del camp de neu fa un balanç satisfactori de la temporada 2015-2016

L'objectiu és fer l'estació d'Arcalís autosostenible

Des de la direcció d'Ordino Arcalís ens adreçem a vosaltres amb la satisfacció de constatar que el model de gestió que vam començar a implantar la temporada passada comença a donar els seus fruits. El nostre full de ruta té com a objectiu fer autosostenible l'estació. En les dues últimes temporades hem aconseguit reduir el dèficit d'explotació de tal manera que ens acostem força a aquest objectiu. Les claus de la millora d'aquesta temporada són un conjunt global de mesures entre les quals podríem destacar, d'una banda, una nova política comercial diferenciada que ens ha permès dissenyar nous productes en les diferents àrees de negoci de l'estació que s'han traduït en un augment del 43% dels ingressos per caixa, i, d'altra banda, una política estricta de gestió de la despesa amb l'establiment de sistemes de control molt acurats.

L'ocupació ha crescut un 13%, arribant als 193.000 dies d'esquí. Però la dada significativa és que la mitjana de visitants per dia d'obertura ha passat de 1.265 a 1.540, superada

El telecadira de Creussans és una bona manera d'obtenir vistes panoràmiques.

només, els últims deu anys, durant la temporada 2011-2012. Però més significatiu encara per a nosaltres és que les diferents unitats de negoci de l'estació han contribuït a l'augment de la despesa mitjana per client que visita l'estació en un 26%, i el més important de tot, acompanyat d'un índex de satisfacció del servei rebut pel client que s'ha multiplicat exponencialment, cosa que ens permetrà

fideliitzar els nostres visitants. La creació de paquets amb productes combinats ha ajudat a millorar els resultats de tots els negocis d'Arcalís. El lloguer ha augmentat la facturació un 33%; la restauració, amb la recuperació de la gestió dels restaurants de La Coma i L'Hortell, un 170%, i l'escola d'esquí, un 20%. A taquilles, tot i haver reduït el preu de venda al públic del forfait un 19%, de 36 euros

a 29,50 euros entre setmana i els mesos de març i abril, hem aconseguit atreure un 15% més de clients directes.

Pel que fa als ingressos per agències, hotels i distribuïdors dels nostres productes, hem crescut un 20%.

I finalment, la reformulació dels acords de repartiment d'ingressos entre les dues societats que conformen Vallnord han fet que SECNOA passi d'ingressar

el 26% històric dels ingressos generats pel forfait de temporada al 51%, ja que aquest nou repartiment es fa sobre la base de l'ocupació real que han generat cadascun del forfets.

En una temporada meteorològicament complicada als Pirineus com la d'enguany, hem demostrat que som garantia de neu. Sense neu no hi ha esquí, i nosaltres som els que en tenim més i de més bona qualitat. Tanmateix no podem obviar que aquest hivern ha estat extraordinàriament generós amb nosaltres i ens ha permès obrir cada dia, tot i que alguns cops la meteorologia ens ho ha posat difícil. Gràcies al gran esforç de l'equip de muntanya, hem aconseguit obrir alguns remun-tadors, i això ens ha permès poder donar servei als grups i generar-los confiança.

Si, tal com està previst, els anys vinents aconseguim assegurar l'accés per carretera amb la instal·lació de les viseres que ens permeten obrir el pas sense risc d'allaus, ens estarem acostant cada cop més a l'objectiu somiat. Som conscients que queda moltíssim per fer, però és justament això el que més ens motiva, descobrir que el marge de progressió de l'estació, si seguim posant senya a la gestió, és molt alt. Del que no tenim cap dubte és que amb l'extraordinari equip humà que forma l'estació, tenim més possibilitats d'assolir aquest objectiu.

Ordino-Arcalís presenta novetats a les activitats d'estiu

La gica és un dels vehicles que permet accedir als llocs més alts de l'estació a l'estiu.

El camp de neu d'Ordino-Arcalís es prepara per encetar les activitats d'estiu i ho fa amb novetats. La data triada per obrir al públic és el 18 de juny i la temporada s'allargarà fins a l'11 de setembre. Un any més, la zona de la Coma del Forat es convertirà en el camp base ideal per fer diferents activitats a la natura. A més de la clàssica visita als llacs de Tristaina, el visitant podrà viure l'experiència de pujar amb el telecadira més alt d'Andorra, fins a 2.625 m, i admirar les vistes sobre Andorra, França i Espanya des d'una taula mirador, envoltat de cims mítics com la Pica d'Estats

(3.143 m). Després de gaudir de la panoràmica, podrà baixar amb el mateix telecadira o bé caminant, fent una part de la Ruta Verdaguer i passant pel llac de Creussans. La novetat és que amb el forfait d'accés al telecadira, aquest estiu s'inclou una crep dolça al restaurant La Borda de la Coma, que estrena oferta gastronòmica per assaborir un bon àpat a l'assolellada terrassa, mentre els més petits juguen al Parc Agustina amb els inflables i els llits elàstics. A més, el restaurant obrirà sota reserva a les nits per fer sopars de muntanya a la llum dels estels.

Els inflables es tornaran a col·locar a la Coma del Forat durant els mesos d'estiu.

Una altra novetat és el forfet combinat que ofereix l'accés al telecadira de Creussans i un dinar al restaurant, cosa que permetrà al visitant passar un dia a la natura a un preu molt atractiu de 12,50 euros. I per a les famílies i els més petits de la casa, la primícia és al Parc Agustina, que aquest estiu

oferirà l'entrada a 5 euros amb un temps d'ús diari il·limitat. L'Agustina també ofereix la possibilitat de celebrar festes d'aniversari i passar un gran dia de diversió amb els amics.

Arcalís, però, seguirà oferint activitats d'aventura a l'aire lliure, com excursions amb quads o amb la Gicafer, el vehicle amfibi

amb el qual es pot fer el recorregut La Marmota, que porta el visitant a conèixer les muntanyes d'Arcalís i descobrir-ne la flora i la fauna locals.

El vehicle està dotat d'un equip multimèdia que permet explicar als passatgers les característiques del paisatge i viure una experiència extraordinària.

Les excursions en quad és una de les activitats que ofereix el camp de neu a l'estiu.

Telèfons d'interès

EMERGÈNCIA

BOMBERS	118
EMERGÈNCIES	112
HOSPITAL	871 000
INFORMACIÓ DEL TRÀNSIT	1802 1802
INFORMACIÓ NACIONAL	111
INFORMACIÓ INTERNACIONAL	119
POLICIA	110
SUM (Servei Urgent Mèdic)	116

SERVEIS PARROQUIALS

ATENCIÓ CIUTADANA (24 H)	
I CIRCULACIÓ	163
CAP (Centre d'Atenció Primària)	747 025
COMU D'ORDINO	878 100
DESPATX PARROQUIAL	835 014
OFICINA DE TURISME	878 173
SAD (Servei d'Atenció Domiciliària)	878 139
	337 795

Busos

L6

Sortides des d'Ordino

De dilluns a dissabte

De les 7.30 h a les 21 h cada 30 minuts

Diumenge

De les 8 h a les 21 h cada 30 minuts

Sortides des d'Andorra la Vella

De dilluns a dissabte

De les 7 h a les 21 h cada 30 minuts

Diumenge

De les 7.30 h a les 21 h cada 30 minuts

L6B

Sortides des d'Ordino

De dilluns a divendres

De les 7.15 h a les 21.45 h cada 30 minuts

Dissabte i diumenge

De les 7.45 h a les 20.45 h cada 60 minuts

Sortides des d'Andorra la Vella

De dilluns a divendres

De les 6.45 h a les 21.15 h cada 30 minuts

Dissabte i diumenge

De les 7.15 h a les 20.15 h cada 60 minuts

Aquest servei no circularà els dies de Meritxell, de Nadal i de Cap d'Any

BUS NOCTURN BN3

Divendres, dissabtes, vigílies de dies festius, festes majors de capitals de parròquia i dies assenyalats

Primera sortida d'Andorra la Vella,

Príncep Benlloch:

a les 22.30 h, cada 1.30 hora

Primera sortida d'Ordino, la Closa:

a les 23 h, cada 1.30 hora

Última sortida d'Andorra la Vella,

rotonda les Costes:

a les 4 h, cada 1.40 hora

BUS PARROQUIAL ORDINO-EL SERRAT

Sortides des d'Ordino

Cada hora, des de les 7 h fins a les 21 h

Sortides des del Serrat

Cada hora, des de les 7.30 h fins a les 21.30 h

Ordino en imatges

TALLER DE MONES

Una vintena de joves van participar en el taller intergeneracional de mones de Pasqua, a la Casa Pairal, organitzat pel Punt d'Informació Juvenil.

TROBADA BLOGUERA

La Ruta del Ferro i la Vida Rural han estat les propostes temàtiques d'Ordino compartides entre els participants del Travel Bloggers Meeting.

VISITA EUROPEA

El Comissari Europeu dels Drets Humans del Consell d'Europa, Nils Muižnieks, va anar a l'Escola bressol d'Ordino en la seva visita d'avaluació al Principat d'Andorra.

EDUCACIÓ VIÀRIA

Els agents d'Ordino van fer la primera classe pràctica d'educació viària als alumnes de segon cicle de l'Escola Andorrana, de vuit i nou anys, el 22 d'abril.

'LANGTANG' FA EL PLE

La projecció solidària de Kilian Jornet organitzada per Cims Màgics per a la campanya #SOSNEPAL va recaptar a la parròquia 1.525 euros, amb 305 entrades venudes.

BREUS

ACTIVITATS JOVES D'ESTIU

El PIJ obre, de l'1 al 30 de juny, les inscripcions per als infants de més de 10 anys que vulguin fer les activitats ludicoesportives programades del 6 de juliol al 2 de setembre.

XERRADES DEL SAD

«La importància de seguir una dieta personalitzada», amb el nutricionista expert en diabetis Eduard Reinoso, tancarà el 22 de juny el cicle de xerrades del SAD a la Casa Pairal fins al setembre.

ACTUACIÓ DE L'ESBART

L'Esbart Valls del Nord puja a l'escenari de l'Auditori Nacional el dissabte 4 de juny, de set a nou del vespre, amb l'actuació de les seccions de petits, infantils i juvenils.

SUBHASTA BENÈFICA

La Capsa organitza la tercera edició de la subhasta d'art i el sopar benèfic a l'Hotel Coma. El 50% de la recaptació total es destinarà al nou projecte del rober de Càritas Andorra.

39a VOLTA ALS PORTS

La 39a edició de la marxa ciclista, el 3 de juliol, organitzada per l'Agrupació Ciclista Andorrana, obrirà boca una setmana abans del Tour amb el mateix recorregut de final d'etapa.

PETANCA

El Club de Petanca d'Ordino no deixa l'activitat durant els mesos d'estiu a les pistes del jardí de la Casa Pairal. Les formacions als alumnes de primària es reprendran amb la tornada escolar.

FORFET BIKE&SKI

L'Oficina de Turisme ja té els forfets de temporada de Vallnord. Els adults aconseguiran l'accés gratuït al Bike Park durant tot l'estiu només per un euro més del preu habitual.

TROBADA CASTELLERA

Ordino acull la Trobada castellera de les tres nacions, que l'any passat es va celebrar a Sant Martí del Canigó i que aplegarà unes 300 persones el cap de setmana del 18 i 19 de juny.

CONTRA LA FAM
Els alumnes de primària i secundària de l'Escola Andorrana van sortir al carrer per córrer contra la fam en una iniciativa solidària global.

CONVENI DELS HORTS
La família Viu-Rebés ha renovat la cessió del terreny de Segudet l'Hort de les Hortes per al projecte dels horts socials.

CARAMELLES
El Grup Artístic d'Ordino, la Coral Casamanya i altres cantaires de la parròquia van recórrer places i carrers cantant les Caramelles.

FREERIDERS
Dani Fornell i Aymer Navarro van ser els convidats en la sessió dedicada al freeride, Degrees North facilitada per Viladomat Esports al Cicle de cinema de muntanya i de viatges.

PREPARATIUS DEL TOUR
La parròquia d'Ordino va començar a incorporar el color groc del Tour, al maig, a la boca sud del túnel d'Arcalis.

No et perdís...

juny

Cultura

**Dimecres 1
a les 20.30 h**
CLUB DE LECTURA
DE LES VALLS DEL NORD
Biblioteca comunal,
la Massana

Esports

**Del divendres 3
al diumenge 5**
RALLI ANDORRA 500
BY CYRIL DESPRES
Hotel Coma, Ordino

Cultura

**Dissabte 4
de 19 a 21 h**
FESTIVAL DE L'ESBART
VALLS DEL NORD
DELS PETITS, INFANTILS
I JUVENILS
Auditori Nacional d'Andorra

Infantil

**Diumenge 5
a les 12 h**
CANTATA PER UNA TORTUGA
AMB L'ESCOLA DE MÚSICA
DE LES VALLS DEL NORD
Centre de Congressos,
Andorra la Vella

Benestar social

**Dimarts 7
a les 21.30 h**
ESCOLA DE MARES I PARES
DE LES VALLS DEL NORD.
«L'EDUCACIÓ SEXUAL
EN LA INFÀNCIA»
L'Indret, la Massana

Infantil

**Divendres 10
a les 18 h**
SESSIÓ DE CONTACONTES
Bebeteca

Esports

**Diumenge 12
a les 10 h**
TROBADA CANILLO-ORDINO.
CURSA D'ORIENTACIÓ
I BOTIFARRADA
Coll d'Ordino

Esports

**Diumenge 12
a les 10 h**
CAMPIONAT D'ANDORRA
DE PETANCA DOBLETES
Camp multiesports
la Covanella

Cultura

**Dijous 16
a les 20 h**
SOPAR I SUBHASTA D'ART
BENÈFICS
LA CAPSA, ESPAIS
DE CREACIÓ
Hotel Coma

Esports

**Dissabte 18
a les 9 h**
CASAMANYA EXTREM
VERTICAL RACE
Ordino-Casamanya

Esports

**Dissabte 18
de 17 a 19 h**
EXHIBICIÓ DE FI DE CURS,
CLUB DE JUDO D'ORDINO
Pavelló Germans de Riba

Cultura

**Dissabte 18
a les 18 h**
TROBADA CASTELLERA
DE LES TRES NACIONS
Plaça Major

Benestar social

**Dimecres 22
a les 18 h**
CICLE DE XERRADES
DEL SAD.
«EL PAPER FONAMENTAL
D'UNA DIETA
PERSONALITZADA»
Casa Pairal

Popular

**Dijous 23
a les 22 h**
REVETLLA DE SANT JOAN
FOGUERA, COCA I MOSCATELL
Carrer Narciso Yepes
(Aparcament Escola Segona
Ensenyança)

Medi ambient

**Dissabte 25 i diumenge 26
de 10 a 14 h i de 16 a 19 h**
EXPOSICIÓ DE BOTÀNICA
I MERCAT ARTESANAL
La Cortinada

Esports

**Diumenge 26
de 10 a 13 h**
CURSA DE MIG FONTS DOVAL
Ordino

Popular

**Dimarts 28
a les 21 h**
FESTA PARROQUIAL
DE SANT PERE
COSTELLADA I BALL
Prat de Call

Popular

**Dimarts 29
a les 12 h**
FESTA PARROQUIAL
DE SANT PERE
MISSA
Església de Sant Pere,
el Serrat

juliol

Popular

**Del divendres 1
al diumenge 3**
FESTA DEL ROSER D'ORDINO
Poble d'Ordino

Turisme

**Divendres 1 i dissabte 2
a les 21 h**
VISITA NOCTURNA A LA MINA
I A LA RUTA DEL FERRO
Llorts

Esports

**Dissabte 2
de 15 a 19 h**
XI CIRCUIT D'ANDORRA
D'ESCALADA ESPORTIVA
Club Pirinenc d'Andorra

Esports

Diumenge 3
39a VOLTA ALS PORTS
D'ANDORRA
Arribada a la Coma del Forat,
Arcalís

Esports

**Diumenge 3
a les 15 h**
SESSIÓ DE PETANCA
DOBLETES
Camp multiesports
la Covanella

Popular

Del 8 al 10
PROGRAMA D'ACTIVITATS
DEL TOUR
Consulteu www.ordino.ad

Esports

Diumenge 10
ARRIBADA DEL TOUR
DE FRANÇA
La Coma del Forat, Arcalís

Cultura

**Dimecres 13
a les 22 h**
NITS OBERTES
THE BEATLE'S
LA NIT BEATLE
Plaça Major

agost

Gent gran

Dijous 14 a les 12
GIMCANA I PAELLA
Jardí de la Casa Pairal

Cultura

Dimecres 27 a les 22 h
NITS OBERTES
THE SAILORS
LA NIT DE TAVERNA
Plaça Major d'Ordino

Turisme

Divendres 5 i dissabte 6 a les 21 h
VISITA NOCTURNA A LA MINA I A LA RUTA DEL FERRO
Llorts

Cultura

Dimecres 17 a les 22 h
NITS OBERTES
JORGE VOSS
LA NIT CANTANGO
Plaça Major d'Ordino

Gent gran

Dijous 25 de 10 a 16 h
13è CAMPIONAT DE PETANCA I MOSTRA DE PASTISSOS
Casa Pairal

Esports

Del 15 al 17
ANDORRA ULTRA TRAIL
VALLNORD
Ordino

Turisme

Divendres 29 a les 21 h
VISITA NOCTURNA A LA MINA I A LA RUTA DEL FERRO
Llorts

Turisme

Del divendres 5 al diumenge 7
FESTA MAJOR DE LLORTS

Turisme

Dissabte 19 i diumenge 20 a les 21 h
VISITA NOCTURNA A LA MINA I A LA RUTA DEL FERRO
Llorts

Turisme

Divendres 26 i dissabte 27 a les 21 h
VISITA NOCTURNA A LA MINA I A LA RUTA DEL FERRO
Llorts

Cultura

Del 18 al 28
5è ART CAMP
TROBADA INTERNACIONAL D'ARTISTES
Sala La Buna

Esports

Dissabte 30 de les 10 a les 14 h
11è CAMPIONAT DE CRONOESCALADA
Ordino-la Coma del Forat

Esports

Diumenge 7
33a TRAVESSA DE MUNTANYA
ORDINO-LA MASSANA

Cultura

Dimecres 24 a les 22 h
NITS OBERTES
PEXSOMBLUES
LA NIT MÉS NEGRA
Plaça Major d'Ordino

Turisme

Dissabte 26 i diumenge 27
MERCAT ARTESANAL
Plaça Major d'Ordino

Turisme

Divendres 22 i dissabte 23 a les 21 h
VISITA NOCTURNA A LA MINA I A LA RUTA DEL FERRO
Llorts

Turisme

Dissabte 30 i diumenge 31
MERCAT ARTESANAL
Plaça de l'Oficina de Turisme

Cultura

Dimecres 10 a les 21 h
NITS OBERTES
ONCA BÀSIC
QUARTET PER L'ART
Església Sant Martí de la Cortinada

Esports

Dimecres 27 de les 11 a les 12 h
11è CAMPIONAT D'ANDORRA DE CONTRARELLOTGE INDIVIDUAL
1r Challenge
Ordino-Anyós Park
Ordino-la Coma del Forat

Turisme

Divendres 12 a les 21 h
VISITA NOCTURNA A LA MINA I A LA RUTA DEL FERRO
Llorts

SUBHASTA D'ART I SOPAR BENÈFICS 2016

DIJOUS 16 DE JUNY
HOTEL COMA, ORDINO
20 H
Més informació 324 558

organitza
LA CAPSA
espais de creació
en benefici de

Caritas

Cursa d'orientació

Trobada de germanor Canillo-Ordino
Diumenge 12 de juny de 2016, 9 h, Coll d'Ordino

Turisme

Del dissabte 13 al dilluns 15
MERCAT ARTESANAL
Plaça de l'Oficina de Turisme

Cultura

Dimecres 14 a les 20 h
RECITAL BARROC (FEMAP)
Casa Museu d'Areny-Plandolit

Popular

Dimarts 16
FESTA MAJOR DE SORNÀS

L'Ordino de...

Toni Naudí, 'Tonet del Gran'

Caminant cara al vent dels ports pel sender a voltes planer a voltes pedregós. Sempre, però, amb l'esperança de trobar-te un sant Cristòfol.

Vaig néixer un dia del mes d'agost de ja fa uns quants anys —al peu de la gravada de les Planes, a la Roca de les Olles, arremassat per l'Esteva de Sornàs i portat a Cal Gran de Tor—, això és el que diuen, no sé si és veritat o no... Així comença la història del Tonet del Gran, Antoni Naudí, d'Ansalonga, escrita per ell mateix. I suposem que va ser allà a la gravada de les Planes on va despertar l'amor que sent per les pedres. Les ha tractat com a paleta, constructor, restaurador, artesà i artista. Una vocació que diu que ha après a l'escola de la vida, i el que no deu saber és que la vida no és escola per a molts que es pensen que han nascuts ensenyats. Una infantesa regirant herba i guardant vaques, sentint l'olor

dels prats de grandalla que troba a faltar. Molta dedicació a la casa i poc temps per a l'art i l'oci. Tot i així amb el Bermejo, l'escloper, va aprendre a treballar la fusta, amb el Tonet del Farré, el ferro, i una mica d'història amb l'Albert Pujal. Ja

«Ordino ha recuperat el menhir de Sant Cristòfol d'Ansalonga, desaparegut als anys cinquanta»

sabem que d'estudi se'n feia poc, en aquella època. «Baixava d'Ansalonga amb l'Eduard Rossell i a la pedra saquera de la Mola, al pont de Sornàs, col·locàvem unes pedretes per saber si els de Sornàs havien passat: la Carmen, la Isabel o el Rufino, i després de l'estada a estudi just aquí a Casa Jep de Tor, tornàvem cap a casa tot menjant

la torna —del pa— barrejant-hi de vegades un trosset de garrofa de l'era de ca l'Estragués», explica. De l'Ordino del Tonet, «quan encara les estacions eren més marcades», són moltes les coses que troba a faltar: «quan la porta de casa sempre era oberta, quan es passava a fer sal i ous, diuen que per espantar les bruixes... quan s'anava al mercat de la Seu amb el mocador de farcell... quan es feien sopes de pa morè cada dia... quan el bestiar tenia un nom i no un número, com la vaca Coloma a casa, groga com no n'he vist mai cap», recorda. I és probable que les pedres el retornin a aquell món. Quan pica pedra n'escolta el cant, la música que narra les aventures

passades, i recorda les paraules del Bonaventura Adellach: «Les pedres velles seran sempre velles, les noves potser no ho seran mai». Des de fa un any, el Tonet s'ha dedicat a reproduir el menhir de Sant Cristòfol, un monument megalític que als anys 1950 es va «perdre», —per dir-ho d'alguna manera—, per tornar-lo a la parròquia. El menhir es troba al terme d'Ansalonga i la Cortinada, al camp de la Creu, també conegut com Seix, Ceró o Batallàs —en època d'almogàvers. El recorda de petit i només va necessitar que la Consol Naudí l'esperonés una miqueta per posar fil a l'agulla. «No, no es tracta d'encàrrecs, puc fer qualsevol cosa sempre que la persona que ho demani estigui prou motivada», i així va anar el cas. No han estat pocs els treballs que ha fet a Ordino, com la restauració de l'exterior de la Casa Museu d'Areny-Plandolit i l'empedrat de l'entrada principal que dona al carrer Major, la Casa Blanca de Segudet, el carrer Major...

«El més difícil va ser trobar una pedra adequada, prou compacta, ja que a casa nostra la pedra o bé es trenca per tot arreu o té parts que no hi ha per on picar de tan dura com és». Finalment la va trobar al Serrat i la va cissellar fins a obtenir el sant Cristòfol que hauria protegit els viatgers que anaven cap a França creuant els ports. La font més

fiable per atacar el cisell han estat els testimonis fotogràfics de Valentí Claverol i de Plandolit, i el treball de camp que va fer l'ariegès Joseph Vezian per aquestes terres.

L'emplaçament actual dista vint metres de l'original —coses que passen— a la carretera general. I el perquè de tota aquesta feina: «D'aquesta manera podrem recordar una petita part de la història dels qui van transitar per aquestes terres abans que nosaltres, i perquè de cap de les maneres reposin en l'oblit». Admirador de Sergi Mas, el Tonet també té una visió humanista i global de l'art, més propi de la Itàlia renaixentista que no pas de l'especialització capitalista. Només cal veure el quadern de dibuixos, que esperem que algun dia publiqui, per entendre la seva vocació.

I amb aquesta mateixa vocació, i perquè no es perdi el record dels Homes de Ferro a Ordino, el Tonet va triar també una pedra, col·locada a la rotonda del Raval, davant de l'església. Mig amagat entre l'arranjament floral trobem un roc de tres cares, del qual surt un mall que simbòlicament és engolit pel temps; al nord, unes tenalles, anella i flor com a resultat del treball del ferro, i un altre costat, el del mineral, cobert per la vegetació. Allà queden. Per a alguns, només pedres; per a uns altres, l'Ordino del passat.

L'esquirol és un altre treball del Ton que es pot veure a Ordino.